30/12/2018

Κάλαντα Πρωτοχρονιάς απ’όλη την Ελλάδα

/ Επικαιρότητα

Ντοπιολαλιές, ήθη, έθιμα, εικόνες καθημερινής ζωής, παρακλήσεις για ευτυχία, χαρά, προστασία των αγαπημένων, βυζαντινές αντηχήσεις, παρομοιώσεις, παραμύθια, βασιλικά πλούτη, τοπία και ωδές στη φύση, όλα χωρούν και αναδεικνύονται από τα πρωτοχρονιάτικα κάλαντα του τόπου μας, που σε δεκάδες παραλλαγές, τραγουδιούνται αυτές τις μέρες.

Δείτε μερικά από τα ομορφότερα και ευχηθείτε «Καλή Χρονιά».

1. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ

Αρχιμηνιά κι Αρχιχρονιά,

ψηλή μου δεντρολιβανιά

κι αρχή καλός μας χρόνος,

εκκλησιά με τ’ άγιο θρόνος.

Αρχή που βγήκε ο Χριστός,

άγιος και Πνευματικός,

στη γη να περπατήσει

και να μας καλοκαρδίσει.

Άγιος Βασίλης έρχεται

και δεν μας καταδέχεται,

από την Καισαρεία,

συ ’σαι αρχόντισσα κυρία.

Βαστά εικόνα και χαρτί,

ζαχαροκάρνο, ζυμωτή,

χαρτί και καλαμάρι,

δες και με, δες και με το παλληκάρι.

Το καλαμάρι έγραφε,

τη μοίρα του την έλεγε

και το χαρτί, και το χαρτί ομίλει,

Άγιε μου, άγιε μου καλέ Βασίλη.

Και νέον έτος αριθμεί

την του Χριστού περιτομή

και η μνήμη του Αγίου

Ιεράρχου Βασιλείου.

Του χρόνου μας αρχή καλή

και ο Χριστός μας προσκαλεί

την κακία ν’ αρνηθούμε,

μ’ αρετές να στολιστούμε.

Να ζούμε βίον τέλειον,

κατά το Ευαγγέλιον,

με αγάπη, με ειρήνη

και με τη δικαιοσύνη.

Χρόνια πολλά και ευτυχή,

με καθαρά κι αγνή ψυχή,

με χαρά και με υγεία

και με θεία ευλογία.

2. ΧΙΟΥ

Καλησπερίζω φέρνοντας αγέρα μυρωμένο

απ’ τ’ αφρισμένα κύματα χιλιοτραγουδισμένο.

Άγιε μου Βασιλάκη μου και Άγιε μου Νικόλα,

προστάτευε τους ναυτικούς την ώρα του κυκλώνα.

Χρόνια πολλά, να ’στε καλά και σεις και οι δικοί σας,

να ’ρθουνε τα ξενάκια σας κι όλοι οι ναυτικοί σας.

Σε όλους σας ευχόμαστε αγάπη, ειρήνη, υγεία,

καλή καρδιά, χαμόγελο και θεία ευλογία.

Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά,

ψιλή μου δεντρολιβανιά

κι αρχή κι αρχή του Γεναρίου

του Μεγά- του Μεγάλου Βασιλείου.

Βασίλη μ’, από πού ’ρχεσαι

κι από, κι από πού κατεβαίνεις

και βαστάς, και βαστάς ρόδα και ραίνεις.

Κάτσε να φας, κάτσε να πιεις,

κάτσε τον πόνο σου να πεις,

κάτσε, κάτσε να τραγουδήσεις

και να μας καλωσορίσεις.

Κι έβγα να μας κεράσεις,

που να ζεις, που να ζεις και να γεράσεις.

3. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ήρθε πάλι νέο έτος εις την πρώτη του μηνός,

ήρθα να σας χαιρετίσω, δούλος σας ο ταπεινός.

Ο Βασίλειος ο Μέγας, ιεράρχης θαυμαστός,

εις την οικογένειά σας να ’ναι πάντα βοηθός.

Τα παιδιά εις το σχολείο να πηγαίνουνε συχνά,

να μαθαίνουνε το βίο, της πατρίδας τα ιερά.

Και για τους ξενιτεμένους έχω να σας πω πολλά,

σας αφήνω καληνύχτα και του χρόνου με υγειά.

4. ΔΡΑΜΑΣ

Άγιους Βασίλης έρχιτι από την Γκαισαρεία,

σέρνει μουλάρια δώδικα, καμίλια δικαπέντι.

Η μούλα η κανακαριά, που σκώνει τουν αφέντη,

σηκώνει τουν κι θέτει ντον σι πράσινα λιβάδια,

λιβάδια κι δρουσουπηγές κι αυλές μαρμαρουμένις

κι βάλι του χιράκι σου στην αργυρή σου τσέπη

και δώσ’ στα παλληκάρια σου πέντ’, έξ’, ουχτώ δουκάτα,

για να τα φάν’, για να τα πιουν και να τα τραγουδήσουν,

για να τα φάν’, για να τα πιουν, να πούνι κι του χρόνου.

5. ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Ας την καλησπερίσουμε τούτην την φαμελίαν, ο Θεός να την πολυχρονά και να ’χει την υγείαν. Βασίλειε θαυματουργέ, ήλθα να σε παινέσω, που στων αγγέλων το χορό βρίσκεσαι εν τω μέσω. Της Καισαρείας γέννημα, φλαστός Καππαδοκίας και ποιητής και λυτρωτής της θείας λειτουργίας. Κάμνω, λοιπόν, καλήν αρχήν, επαίνους να συνθέσω, τον Άγιον Βασίλειον για να τον επαινέσω. Να σας ειπώ τα θαύματα που έκαμε ο εαυτός του, με του Θεού τη δύναμη, που ήταν βοηθός του.

6. ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ

Α. Άγιος Βασίλης έρχεται, Γενάρης ξημερώνει,

ο μήνας που μας έρχεται το χρόνο φανερώνει.

Τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα.

Τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα.

Την άδεια γυρεύουμε

στο σπίτι σας να μπούμε,

τον Άγιο με όργανα

και με φωνές να πούμε.

Τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα.

Τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα.

Εκοίταξα στον ουρανό

και είδα δυο λαμπάδες

και με το καλωσόρισμα

καλές σας εορτάδες.

Τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα.

Τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα.

Και πάλι ξανακοίταξα

και είδα δυο στεφάνια

και με το καληνύχτισμα

καλά σας Θεοφάνια.

Τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα.

Τρα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα, λα.

Β.

Πάλιν ακούσατε, άρχοντες, πάλιν να σας ειπούμεν

ότι και αύριον εστί ανάγκη να χαρούμε

και να πανηγυρίσωμεν Περιτομή Κυρίου

την εορτή του μάκαρος Μεγάλου Βασιλείου.

Κάνω, λοιπόν, αρχή, επαίνους να συνθέσω

τον Άγιο Βασίλειο διά να επαινέσω.

Να σας ειπώ τα θαύματα που έκανε Εαυτός του

με του Θεού τη δύναμη, που ήταν βοηθός του.

Σ’ αυτό το σπίτι πούρθαμε πέτρα να μη ραΐσει

κι ο νοικοκύρης του σπιτιού χρόνια πολλά να ζήσει.

Να ζήσει χρόνια εκατό και να τα αποπεράσει,

να ασπρίσουν τα μαλλάκια του, να γίνουν σαν μπαμπάκι.

Με τρία γράμματα χρυσά γράφεται τ’ όνομά σου,

Γερασιμάκη αφέντη μου, καλησπερίσματά σου.

Χρόνια πολλά, να χαίρεστε, πάντα ευτυχισμένοι

σωματικά και ψυχικά να είστε πλουτισμένοι.

7. ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά

κι αρχή καλός μας χρόνος.

Υγεία, αγάπη και χαρά

να φέρει ο νέος χρόνος.

Να ζήσει ο κύρης του σπιτιού,

να ζήσει κι η κυρά του.

Όλα του κόσμου τα καλά

να έχει η φαμελιά του.

Να ζήσει το αρχοντόπουλο,

που ’χει καρδιά μεγάλη.

Σε μας και στην παρέα μας

ένα φλουρί να βάλει.

8. ΙΚΑΡΙΑΣ

Άγιος Βασίλης έρχεται

από πίσω απ’ το καμάρι,

βαστά μυζήθρες και τυριά,

βαστά κι ένα γκινάρι.

Φέρτε μας κρασί να πιούμε

και του χρόνου να σας πούμε. (δις, ανάστροφα)

Σ’ αυτό το σπίτι που ’ρθαμε

τα ράφια είν’ ασημένια,

του χρόνου σαν και σήμερα

να ’ναι μαλαματένια.

Φέρτε μας κρασί...

Σένα σου πρέπ’, αφέντη μου,

καρέκλα καρυδένια,

για ν’ ακουμπάει η μέση σου

η μαργαριταρένια.

Φέρτε μας κρασί...

Πολλά ’παμε τ’ αφέντη μας,

ας πούμε της κυράς μας.

Κυρά ψηλή, κυρά λιγνή,

κυρά μαυρομματούσα.

Φέρτε μας κρασί...

Κι αν έχεις κόρη έμορφη

βάλ’ τη να μας κεράσει,

να ευχηθούμε όλοι μας

να ζήσει, να γεράσει.

Φέρτε μας κρασί...

Κι αν έχεις γιο στα γράμματα,

βάλ’ τόνε στο ψαλτήρι

και ν’ αξιώσει ο Θεός

να βάλει πετραχήλι.

Φέρτε μας κρασί...

Σ’ αυτό το σπίτι που ’ρθαμε

πέτρα να μη ραγίσει

κι ο νοικοκύρης του σπιτιού

χρόνους πολλούς να ζήσει.

9. ΚΡΗΤΗΣ

Α. Ταχειά-ταχειά ν’ αρχιχρονιά κι αρχή του Γεναρίου,

αύριο ξημερώνεται τ’ Αγίου Βασιλείου.

Πρώτα που βγήκεν ο Χριστός στη γη να περπατήσει, εβγήκε και χαιρέτησε όλους τους ζευγολάτες.

Τον πρώτο που χαιρέτησε ήταν ο γιος Βασίλης.

– Καλώς τα κάνεις, Βασιλειό, καλόν ζευγάριν έχεις;

– Καλό το λες, αφέντη μου, καλό και ευλογημένο,

που το ’βλογά η Χάρη σου με το δεξιό σου χέρι,

με το δεξιό, με το ζερβό, με το μαλαματένιο.

– Για πες μου, Άη Βασίλη μου, πόσα μουζούρια σπέρνεις;

– Σπέρνω σταράκι δώδεκα, κριθάρι δέκα πέντε, ταή και ρόβι δεκαοχτώ κι από νωρίς στο στάβλο.

Εθέρισα κι αλώνεψα κι έκαμα χίλια μόδια και τα κορκοσκινίσματα χίλια και πεντακόσια.

Μα τ’ άλλα δεν εμέτρησα γιατί Χριστός επέρνα και κειά που στάθην’ ο Χριστός χρυσόν δεντρίν εβγήκεν

και κειά που μεταπάτησε χρυσό κυπαρισσάκι,

που ’χε στην μέση τον σταυρό και στην κορφή την βρύση,

στα μεσοκλωναράκια του πέρδικα κακαρίζει.

– Κακάριζε, κακάριζε, πέρδικα κορωνάτη,

μα επά τον έχουν τον υγιό, το μοσχοκανακάρη.

Β. Καλήν ημέραν, άρχοντες, αν είναι ορισμός σας, Χριστού την Θείαν γέννηση να πω στ’ αρχοντικόν σας.

Σήμερον είν’ αρχιμηνιά και είναι και πρώτη ημέρα και ήρθε ο Μάρτης και ηύρε μας τον καθαρόν αέρα.

Δώστε μας και τον κόπο μας, ό,τι ’ναι ο ορισμός σας

και ο Χριστός μας πάντοτε να είναι βοηθός σας.

Κι αν είναι με το θέλημα, χρυσή μου περιστέρα,

άνοιξε και την πόρτα σου, να πούμε καλησπέρα.

Του χρόνου πάλι να ’ρθουμε μ’ υγεία να σας βρούμε, στο σπίτι σας χαρούμενους κι όλοι να τραγουδούμε.

Και του καιρού χαιράμενοι να είν’ η αφεντιά σας,

ο νοικοκύρης κι η κερά και τα παιδόγγονά σας.

Ταχιά-ταχιά ’ν’ αρχιμηνιά, ταχιά ’ν’ αρχή του χρόνου,

ταχιά ’ναι που επροπάτηξεν ο Κύριος του Κόσμου.

Εκιά που πέρασε ο Χριστός χρυσά δεντρά ανθούσαν

κι απάνω στα κλωνάρια τους πέρδικες κελαηδούσαν.

Σε τούτονε τ’ αρχοντικό ερέχτηκα και μπήκα,

γιατί ’ναι τα δοκάρια του μηλιές και κυπαρίσσα.

Μα, ακόμη δεν το ηύρηκες το μάνταλο ν’ ανοίξεις,

να μας εδώσεις κατιτίς κι ύστερα να σφαλίξεις.

Κι εδά καληνυχτίζουμε κι εσένα πρωταφέντη,

ολοχρονίς στο σπίτι σου ο Θιός καλό να πέμπει.

Γ. Ταχιά-ταχιά είν’ αρχιμηνιά, ταχιά είν’ αρχή του χρόνου,

ταχιά είν’ όπου περπάτησε αφέντης μου στον κόσμο.

Και βγήκε και χαιρέτησε όλους τους ζευγολάτες

κι ο πρώτος που χαιρέτησε ήταν ο Αγιός Βασίλης.

– Ώρα καλή σου, βασιλιά, τι σπέρνεις την ημέρα,

με το στραβό, με το κουτσό, με το στεφανοκέρι;

– Σπέρνω κριθάρι δώδεκα και στάρι δεκαπέντε,

ταγί και ρόβι δεκαοχτώ κι από νωρίς στο στάβλο.

Μουζούρι στάρι έσπειρα κάτου στο περιγιάλι

και ωτί τ’ ανεργιαστήκανε περδίκια και λαγούδια.

– Στένω βροχάδες για λαγούς και πλάκες για περδίκια,

ούτε λαγούδια έπιασα, ούτε λαγούδια πιάνω.

Επά που καλαντρίσαμε καλά μας επληρώσαν,

πολλά να έχει τα έχη τους και τα ποδόματά τους.

Και αν έχουν και αρσενικό παιδί στη σέλα καθισμένο,

να σιέται, να λυγίζεται, να πέφτει το λογάδι,

να το μαζώνει η μάνα του, να ’χει χαρά μεγάλη.

– ’ψε, Βαΐτσα, το κερί, άψε και το λυχνάρι,

και κάτσε και ντουσούντιζε ίντα θα μας εφέρει.

Για πα και για λουκάνικο, κι απ’ αγριμιού κομμάτι,

κι από τη μαύρη όρνιθα κανένα αυγουλάκι

κι αν το ’κανε κι η γαλανή, ας είναι ζευγαράκι.

10. ΜΑΝΗΣ

Ταχιά-ταχιά είν’ αρχιμηνιά,

ταχιά είν’ αρχή τον χρόνου,

αρχή είν’ αρχή τα κάλαντα

κι αρχή τον Γεναρίου.

Μέσα κοιμάται αφέντης μας,

μαζί με την κυρά μας

και ποιος να μπει και ποιος να βγει

και ποιος να τους ξυπνήσει;

Ξύπνησε, αφέντη, ξύπνησε,

να φάμε και να πιούμε.

Αφέντη, πύργος φαίνεσαι

κι ορθός σαν κυπαρίσσι

και του ματιού σου η σαϊτιά

πύργους ξεθεμελιώνει,

πύργους και πετροπήγαδα

κι αυλές μαρμαρωμένες.

Είπαμε δα τ’ αφέντη μας,

ας πούμε της κυράς μας.

Κυρά μαρμαροτράχηλη και φεγγαρομαγούλα

και κρουσταλλίδα του νερού και πάχνη από τα χιόνια. Όπου τον έχεις τον υγιό, τον λευκοχαναχάρη,

που λούζεις και χτενίζεις τον και στο σχολειό τον στέλνεις.

Κι ο δάσκαλος τον έβαλε να του χαλαναρχίσει κι εξέπασέ του το κερί,

κι έκαψε το χαρτί του κι έκαψε και τα ρούχα του,

τα μορφογαζωμένα, κι ο δάσκαλος τον έδειρε με το χρυσό βιτσάρι.

Παίρνει τον το παράπονο, την άκρην-άκρη πάει,

στο δρόμο τον συναπαντούν οι δώδεκα Απόστολοι:

«Έλα να φας, έλα να πιεις, έλα να τραγουδήσεις».

11. ΠΟΝΤΟΥ

Αρχή κάλαντα κι αρχή του χρόνου,

κι αρχή του χρόνου, πάντα κάλαντα,

πάντα του χρόνου, πάντα του χρόνου.

Αρχή μήλον εν’ κι αρχήν κυδώνεν,

κι αρχήν κυδώνεν.

Κι αρχή βάλσαμον το μυριγμένον, το μυριγμένον.

Εμυρίστεν ατό ο κόσμος ’λέν’,

ο κόσμος ’λέν’, για μυρίστ’ ατό κι εσύ, αφέντα μ’,

καλέ μ’ αφέντα.

Ερθαν καλά παιδία είσην πόρταν

και ξαν’ σην πόρτα σ’.

’ψον το κερί σ’ κι έλα σην πόρτα σ’

κι έλα σην πόρτα σ’.

Χαμηλόπα, χα ξερά τζιρόπα,

ξερά τζιρόπα.

Χα ξερά, μαύρα, κοικκιμελόπα,

κοκκιμελόπα.

12. ΓΙΑΛΟΒΑ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ

Άγιος Βασίλης έρχεται Γενά- Γενάρης ξημερώνει,

Βασίλη μ’ πούθεν έρχεσαι κι απού- κι απούθε κατεβαίνεις.

Από τη μάνα μ’ έρχομαι και στο σχολειό πηγαίνω,

να πά’ να μάθω γράμματα, να πω την αλφαβήτα.

Και στο ραβδί π’ ακούμπησα, χλωρά χορτάρια βγάζει

κι απ’ κάτ’ τα χλωροβλάσταρα, περδίκια φωλιασμένα

δεν είν’ περδίκια μοναχά, ήταν και περιστέρια.

Τα περιστέρια πέταξαν, πάνε στην κρύα βρύση,

παίρνουν νερό στα νύχια τους και χιόνι στα φτερά τους,

να λούσουν τον αφέντη τους, ν’ αγιάσουν την κυρά τους.

Και εις έτη πολλά.

13. ΒΟΛΙΣΣΟΥ ΧΙΟΥ

Άνοιξε πόρτα μ’, άνοιξε, χρυσοπερατωμένη,

που σε χρυσοπεράτωσε πέρδικα πλουμισμένη.

Την καλησπέρα σού ’φερα κι έβγα να τήνε πάρεις,

με ρόδα, με τριαντάφυλλα, έλα να τήνε ράνεις.

Σ’ αυτό το σπίτι που ’ρθαμε πέτρα να μη ραγίσει

κι ο νοικοκύρης του σπιτιού χίλια χρόνια να ζήσει.

14. ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

Α. Αρχιμηνιά, κερά, κι αρχιχρονιά, κι αρχή, κι αρχή καλός μας χρόνος

και κει που βγήκε, κερά μου, ο Χριστός, τριώ- τριώ χρονώ παιδάκι

όλο τον κόσμο γύρισε σαν το καλογεράκι.

Κι εκεί που περιπάτησε χρυσή μηλίτσα βγήκε

και μες στα φύλλα της μηλιάς, δυο μήλα χρυσομήλα

όποιος τα πάρει χρύσωσε ο ήλιος της ημέρας,

το φεγγαράκι της νυχτός, που βγαίνει την εσπέρα.

Σ’ αυτά τα σπίτια τα ψηλά, τα μαρμαροκτισμένα,

που ’ναι οι πέτρες μάλαμα, το χώμα ’ναι ασήμι

και μες στη μέση του σπιτιού κοιμάτ’ Άγιος Βασίλης,

ποιος είναι άξιος κι αρκετός να πά’ τόνε ξυπνήσει.

Εγώ ’μαι άξιος κι αρκετός, να πά’ τόνε ξυπνήσω.

Δώ’ μου τε μήλα δώδεκα, κυδώνια δεκαπέντε

και μια φασκιά ανθόνερο να πά’ τόνε ξυπνήσω.

Ξύπνα, αφέντη, τσ’ αφεντιάς και μη πολυκοιμάσαι,

γιατί ο ύπνος ο πολύς μαραίνει και χαλάσε.

Σ’ αυτά τα σπίτια που ’ρθαμε τα ράφια ’ναι ξυλένια

του χρόνου σα ξανάρθουμε να ’ναι μαλαματένια.

Για σφάξετε τον πετεινό, σφάξετε και την κότα

δώ’ μας και μας τον κόπο μας να πάμε σ’ άλλη πόρτα.

Και εις έτη πολλά.

Β. Εις αυτό το νέον έτος, εις την πρώτη του μηνός,

ήρθα να σας χαιρετίσω, δούλος σας ο ταπεινός.

Ο Βασίλειος ο Μέγας είναι πάντα θαυμαστός

και στην οικογένειά σας, να ’ναι πάντα βοηθός.

Τα παιδιά σας στο σχολείο να τα στέλνετε συχνά,

να μαθαίνουν ιστορίες, της Ελλάδος τα καλά.

Έχω κι άλλα να σας πω, μα δεν έχω πια καιρό,

σας αφήνω καληνύχτα κι αύριο με το καλό.

15. ΑΠΕΙΡΑΝΘΟΥ ΝΑΞΟΥ

Αρχιμενιά κι αρχιχρονιά κι αρχή του Γεναρίου

κι αρχή που βγήκεν ο Χριστός στη γη να περπατήξει.

Και βγήκε και χαιρέτηξε όλοι τσι ζευγολάτες.

Καλώς τα κάνετε, γιωργοί, καλώς τα πολεμάτε,

τα χίλια σας να ’ν’ εκατό και τα ’κατό σας χίλια

και τ’ αποκοσκινίδια σας αμέτρητα λοάρι.

Σήκω κι άνοιξε την πόρτα,

που ’ρθα να σ’ τα πω σαν πρώτα.

Σήκωσ’ απάνω κι άνοιξε την πόρτα την καρένια,

του χρόνου που θέ’ να ’ρθομε να ’ναι μαλαματένια.

Άνοιξέ μας γιατί βρέχει,

παρεξήγηση δεν έχει.

Ακόμα δεν τον ηύρηκες το μάνταλο ν’ ανοίξεις,

να μας εδώσεις τα λεφτά κι ύστερα να σφαλίξεις.

Σήκω κι άνοιξε την πόρτα,

που ’ρθα να σ’ τα πω σαν πρώτα.

16. ΗΠΕΙΡΟΥ

Αρχιμηνιά, Πρωτοχρονιά, πρώτη του Γεναρίου,

που είναι του Χριστού γιορτή και του Αϊ-Βασιλείου.

Άγιος Βασίλης έρχεται από την Καισαρεία,

βαστάει πένα και χαρτί, χαρτί και καλαμάρι,

το καλαμάρι έγραφε και το χαρτί μιλούσε.

– Βασίλη, πόθεν έρχεσαι και πόθεν κατεβαίνεις;

– Από τη μάνα μ’ έρχομαι και στο σχολειό πηγαίνω.

– Βασίλη, ξέρεις γράμματα, πες μας την αλφαβήτα.

Και το ραβδί τ’ εβλάστησε και έβγαλε κλωνάρια

και πάνω στα κλωνάρια του πέρδικες κελαηδούσαν.

17. ΦΛΟΓΗΤΑ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ

Άρχιν, άρχιν τα κάλαντα κι άρχιν καλά χρόνια,

τα πουλιά λαλούν και χερολόνια πάλι κράζνε.

Άγιον Βασίλειον καλόν ζευγάρι λάμνει

καλόν εν’ αφέντη, καλόν κι ευλο(γ)ημένον.

Έχει και τα βόδια του, παραδείσου πουλίτσι,

έχει και το τσίφτσι του πανώριον παλληκάρι.

Έχει και τ’ αλέτιρι τ’ σ’ άγχου βουτημένο,

έχει και το γύνι του σ’ ασήμι κονωμένο,

έχει και το βέρκενι τ’ κιπριγιού καλέμι,

έχει και τα ζεύγολα τ’ κουκιά μαργαριτάρια,

έχει και τα ζεύγολα τ’ ξανά κλωστιά μετάξια,

καλόν εν’ αφέντη, καλόν κι ευλο(γ)ημένον.

Σον ξερόν τον πέτρα έσπειρα πολύ φακουδίτσι,

δώκεν ο Θεός κι εγένεν, εγένεν παρουρίτσι,

ήρθεν ’να πουλίτισι το ’κα τσάκωσα το κ(ου)ίτσι τ’,

ήρθεν μαυρομάνα, κλαίγ’ και καμουρίτσει,

ήρθεν μαυροκάκα, κλαίγ’ και καμουρίτσει.

Άκου τα, μανίτσα μ’, αν κείσαι κι αν κοιμάσαι,

άρι το καλέρι σου και σέβα στο κελάρι,

σέβα στο κελάρι σ’ και φώτ’σε το φενέρι σ’,

φώτ’σε το φενέρ μας κι όλην τη γενιά μας,

φώτ’σε το φενέρ μας κι ας ’σε φωτισταίος.

Και του χρόνου.

18. ΦΑΡΑΣΑ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ

Άστρον ανεφάνεις, Βασίλειε εν τη Καισαρεία μητρόπολη.

Βασίλειος ο Μέγας αρχιερεύς, όλον τούτον κόσμον εφώτισεν.

Ιουλιανός ο Παραβάτης θέλει να απέλθεις Καισάρεια.

Τρεις άρτους λαμβάνει στας χείρας του και συναπαντά τον τύραννον.

Όταν είδε τα δώρα σμικρότατα, άγριον εφτύσας ο τύραννος,

χόρτον να στέργεις τον άγιον και καταλαμβάνει Καισάρεια.

Σύνοδον επήγεν ο άγιος, όρος του Διδύμου κατέλαβεν.

Εύρεν την αγνήν Θεομήτορα, μέσον του ναού εισερχόμενος.

Και ανακαλεί τον Μερκούριον, τον από ετών κατακείμενον.

Σύνοδον επήγεν Βασίλειος, τιμαλφή χρουσία συνέλεξεν,

ίνα την οδόν η βουλίαν του, επιστρέφοντος, κατακλίσομε.

Βασίλειε, λάβε τα αυτούσια χρήματα ημών και αργύρια.

Δος το φυλαργύρω τω άρχοντι και σώσον ημάς και Καισάρεια.

Έχω να σε χαρίσω εχρούσια, έχω να σε χαρίσω αργύρια.

Μα, εγώ τι θέλω τα χρούσια, μα τι ποιήσω τα αργύρια;

Δος ημίν τα φώτα τα κάλαντα, ίνα και ημείς αγαλλόμεθα.

Γράφει και διαβάζει ονόματα όλων των πιστών ο Βασίλειος.

(Επωδός) Άγιε Βασίλειε όσιε, φύλαξον και σώσον την ποίμνην σου.

19. ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ (ΜΕΛΙ)

Βασίλης βό- βόσκει πρόβατα,

Βασί- Βασίλης βόσκει γίδια,

στο ’να μαντρί, μαντρί τυροκομά,

στ’ άλλο, στ’ άλλο στερφοχωρίζει,

στ’ άλλο κινεί το τσίρο του, να μην πνιγούν τ’ αρνιά του.

Κλέφτες τον απαντήσανε, σαράντα Σαϊμτζήδες.

– Βασίλη, δέσε τα σκυλιά, να μη μας χαραμίσουν.

– Πώς να τα δέσω τα σκυλιά, που είστε χαραμτζήδες και μένα θα σκοτώσετε να πάρετε τα γίδια;

– Στην πίστη μας, στον λόγο μας, Βασίλη, στ’ άρματα μας.

Πιάνει και δένει τα σκυλιά με δεκαοκτώ αλυσίδες.

Δένει τη σκύλα την κακιά και την ανθρωποφάγα και το τρεμολοκούλουκο με δεκαοχτώ αλυσίδες, παίρνει και πά’ και δένει τα σ’ ένα ξερό πηγάδι.

Οι κλέφτες τον συλλάβανε, πισθάγκωνα τον δένουν.

– Βασίλη, πού ’ναι τα χρυσά και πού ’ναι τα φλουριά σου;

– Τα πρόβατα, τα κτήματα, τα γίδια, τα φλουριά μου.

Περικαλώ σας, βρε παιδιά, περικαλιά μεγάλη,

για λύστε μου το χέρι μου, να παίξω το παγιαύλι,

ν’ αφήκω γεια στα πρόβατα και γεια εις τα καλά μου

και γεροσύνη και χαρά ν’ αφήκω στα παιδιά μου.

Και το παγιαύλι ήλεγε ανθρώπινη μιλίτσα.

– Για λύσου, σκύλα τζουβεργκιά και συ ανθρωποφάγα,

και συ τρεμηλοκούλουκο, σπάσε τις αλυσίδες.

Και λύσαν όλα τα σκυλιά και τους εχαραμίσαν.

20. ΘΡΑΚΗΣ

Α. Π’ αυγινικό κι αν βγήκαμι σ’ αρχουντικό θα πάμι,

να πούμι στουν αφέντη μας τουν πουλυχρουνιμένου,

που ’χει τα σπίτια τα ψηλά μι τα ψηλά παρμάκια,

απού ’χει τις τρανές αυλές, τις μαρμαρουστρουμένις.

Άνοιξι, πόρτα μ’ άνοιξι, άνοιξι καναρένια,

έχου δυο λόγια να σι πω κι κείνα ζαχαρένια.

Άγιους Βασίλης έρχιτι απού την Κισαρεία,

βαστάει πένα κι χαρτί, χαρτί κι καλαμάρι.

Βασίλη μ’, πούθι έρχισι κι απούθι κατιβαίνεις;

Από τη μάνα μ’ έρχομαι και στο σχολειό πηγαίνω.

Κάτσι να φας, κάτσι να πιεις, κάτσι να τραγουδήσεις.

Εγώ τραγούδια δεν ξέρω, ξέρω την αλφαβήτα.

Στην πατιρίτσα ’κούμπησι κι απόλυκι κλουνάρια,

κλουνάρια χρυσουκλώναρα κι φύλλ’ απού τα δέντρα.

Σ’ αυτό του σπίτι τ’ αψηλό πέτρα να μη ραγίσει

κι ου νοικουκύρης του σπιτιού χίλια χρόνια να ζήσει.

Εσφάξαμι τουν πιτεινό κι αφήσαμι την κότα,

δώσ’ μας, κυρά μας, του μπαξί σ’, να πάμι σ’ άλλη πόρτα.

Άντι κι του χρόν’.

Β. Σούρβα-σούρβα, γιρό κουρμί

γιρό κουρμί, γιρό σταυρί

σαν ασήμι, σαν κρανιά

κι του χρόν’ ούλ’ γιροί,

ούλ’ γιροί καλόκαρδοι.

Σούρβα-σούρβα για χαρά

για σταφίδις, για παρά

για καρύδις, για μπαντέμια

για ένα ξυλουκέρατου.

21. ΑΣΤΥΠΑΛΑΙΑΣ

Πάλιν ακούσετ’, άρχοντες, πάλι να σας ειπώμεν

ότι και αύριον εστί ανάγκη να χαρώμεν

και να πανηγυρίσωμεν περιτομήν Κυρίου

και εορτήν χαρμόσυνον Μεγάλου Βασιλείου.

Ανοίξατέ μας, άρχοντες, διά να μας δεχθείτε

και τα ξενιτεμένα σας ευχόμαστε να δείτε,

γλυκειά φωνή να έχετε μέσα στο νέο χρόνο,

να τον δεχθείτε σπίτι σας χωρίς καημό και πόνο.

Αν έχεις κόρη όμορφη, βάλτε την να κεράσει,

να της φχηστούμε με καλό να ζήσει, να γεράσει.